

2020-2021 ÜRETİM SEZONU
SOFRALIK ZEYTİN VE ZEYTİNYAĞI REKOLTESİ
ULUSAL RESMİ TESPİT HEYETİ RAPORU

15 EKİM 2020-İZMİR

ÇALIŞMANIN AMACI VE GEREKÇESİ

T.C. Tarım ve Orman Bakanlığı Bitkisel Üretim Genel Müdürlüğünün 04.09.2020 tarih ve 92061122-105.06-E.2482355 sayılı yazılarında; ülkemiz zeytin ve zeytinyağı üretim sezonuna ilişkin sağlıklı ve güvenilir verileri sağlamak amacıyla 2009/2010 sezonundan itibaren olduğu gibi, 2020/2021 üretim sezonu için de, Ulusal Zeytin ve Zeytinyağı Konseyi'nin (UZZK) koordinatörlüğünde, **“Zeytin ve Zeytinyağı Rekoltesi Ulusal Resmi Tespit Heyeti”** tarafından tüm zeytin yetiştirilen bölgelerde sofralık zeytin ve zeytinyağı ürün rekoltesi tespit çalışmaları yapılması görevi verilmiştir.

Bu çerçevede; bir çalışma planı oluşturmak üzere, sektörümüzün değerli temsilcilerinin katılımı ile 23.09.2020 tarihinde bir video konferans toplantı yapılmıştır. Toplantıda **“Zeytin ve Zeytinyağı Rekoltesi Ulusal Resmi Tespit Heyetleri”** oluşturulması için çalışmalara başlanmıştır. Her yıl olduğu gibi Ülkemizin en büyük zeytin üreticisi 17 ilimizin bulunduğu coğrafi bölgeler dikkate alınarak Kuzey Ege, Orta Ege, Güney Ege ve Akdeniz-Güneydoğu Bölgelerinde çalışma yapmak üzere 4 farklı Heyet oluşturulmuştur. Ancak dünyanın her yerinde olduğu gibi Ülkemizde de derin etkisi hissedilen Covid-19 salgını nedeni ile maalesef heyetlerin çalışma metodolojisinde değişiklik yapılmış, Sağlık ve İç İşleri Bakanlığının yayınladığı tedbirler dikkate alınarak çalışma yürütülmesine karar verilmiştir. Buna göre, her bölgede görev yapan Heyet üyelerimiz, o bölgede bulunan Odalar, Borsalar, Kooperatifler, Dernekler, Üretici Birlikleri, Fabrika sahipleri, üreticiler... gibi kurum kuruluş ve kişiler ile birebir iletişim halinde, yerel kaynakların bilgilerini değerlendirmişler ve bu doğrultuda raporlarını hazırlamışlardır. **“Zeytin ve Zeytinyağı Rekoltesi Ulusal Resmi Tespit Heyeti ve Çalışma Programı”** çerçevesinde gerçekleşen çalışmalar Ekim ayı içerisinde tamamlanmış ve yapılan tetkikler sonucu aşağıdaki **2020-21 Türkiye Rekolte Raporu** hazırlanmıştır.

2020/2021 SEZONU TÜRKİYE “ZEYTİN VE ZEYTİNYAĞI REKOLTESİ ULUSAL RESMİ TESPİT HEYETİ ve ÇALIŞMA PROGRAMI”

ÇALIŞMA YÖNTEMİ

Zeytin ve Zeytinyağı Rekoltesi Ulusal Resmi Tespit Heyetleri, yaklaşan üretim sezonuna en kısa sürede en sağlıklı sonuçları vermek üzere, 23 Eylül-15 Ekim 2020 tarihleri arasında çalışmalarını yürütmüş ve aşağıdaki tespitlerde bulunmuştur.

Heyetlerimiz, Zeytin Yetiştiricileri, Zeytin Üretici Birlikleri, Zeytin ve Zeytin Yağ İşletmeleri, Prina Sanayicisi, Tarım ve Orman İl ve İlçe Müdürlükleri, Zeytin ve Zeytinyağı Kooperatifleri, Ziraat Odaları ile görüşmeler gerçekleştirmişlerdir.

Buna göre; Türkiye toplam ağaç varlığının yaklaşık %97' sini teşkil eden İzmir, Balıkesir, Tekirdağ, Çanakkale, Bursa, Manisa, Aydın, Muğla, Adana, Antalya, Gaziantep, Hatay, Kilis, Mersin, Osmaniye, Kahramanmaraş ve Antalya illeri ile bu illerin ilçe ve köylerinde yer alan zeytinliklere Covid-19 salgını nedeniyle her yıl olduğu gibi grup olarak gidilmek yerine, kurumsal ve bireysel olarak gidilmiş, yörenin çoğunluğuna örnek teşkil edebilecek zeytinliklerinden, tesadüfi olarak seçilen zeytin ağaçlarında; ağaç başına toplam zeytin miktarı, bu miktar içinde sofralık ve yağlık zeytin miktarı ile tanedeki yağ randımanı ve kalitesi konusunda ayrı ayrı tespitlerde bulunarak ağaç ve/veya zeytinlik bazından tüme varım yöntemi ile toplam ağaçların verim bulgularına ulaşılmıştır. Ülkemiz, meyve veren ve vermeyen zeytin ağaç miktarı Tarım ve Orman Bakanlığı resmi kayıtları esas alınmıştır. Bu bulgular; yörede yaşayan ve zeytin ve zeytinyağı konusunda deneyimli olduğu kabul edilen üretici, tüccar, sanayici, kooperatif yetkilisi, Tarım ve Orman il ve ilçe Müdürlüklerinin teknik elemanları, Ziraat Odaları, üretici birlik veya dernekleri, odalar, borsalar, dernekler gibi kuruluşların uzman temsilcilerinin çapraz sorgulamalarına dayalı bulguları ile karşılaştırılmak suretiyle, heyetin mutabık kaldığı rekolte tespit rakamları olarak raporumuzda yer almıştır. İncelemelerimiz sonucunda aşağıdaki bulgulara ulaşılmıştır:

2020-2021 İŞ YILI REKOLTE TESPİT HEYETİ ÇALIŞMA PROGRAMI

(01-15).10.2020

Rekolte tespit çalışması:

1.BÖLGE: KUZEY EGE VE MARMARA

İzmir, Foça, Aliağa, Dikili, Bergama, Ayvalık, Gömeç, Burhaniye, Havran, Edremit, Ayvacık, Bayramiç, Ezine, Çanakkale, Lapseki, Biga, Edincik, Erdek, Bandırma, Mudanya, İznik, Orhangazi, Gemlik, Karacabey, İzmir.

2. BÖLGE: ORTA EGE

İzmir, Manisa, Saruhanlı, Akhisar, Kırkağaç, Soma, Köprübaşı, Gölarmara, Salihli, Ahmetli, Turgutlu, Kemalpaşa, Torbalı, Tire, Ödemiş, Bayındır, Selçuk, Mordoğan, Karaburun, Urla Çeşme, Menderes, Seferihisar.

3. BÖLGE: GÜNEY EGE

İzmir, Germencik, İncirliova, Efeler, Koçarlı, Köşk, Aydın, Sultanhisar, Nazilli, Bozdoğan, Karacasu, Kuyucak, Buharkent, Yenipazar Çine, Muğla, Yatağan, Milas, Söke.

4. BÖLGE: AKDENİZ VE GÜNEYDOĞU

Antalya, Mersin, Adana, Hatay, Kilis, Gaziantep, Osmaniye.

Zeytin ve zeytinyağı rekoltesini tespit etmek amacıyla görevlendirilen heyetimiz çalışmalarını 28 Eylül-15 Ekim 2020 tarihleri arasında tamamlamıştır.

İZLENİM, SORUNLAR VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ:

Son yıllarda iklim değişikliğinin etkileri dünyada ve ülkemizde kendisini çok daha kuvvetli hissettirmeye başlamıştır. Zamansız ve çok şiddetli yağışların yol açtığı sel

felaketleri, ani sıcaklık değişimlerinin yarattığı şiddetli fırtınalar günlük hayatımızda endişelenmemize yol açmaktadır. En gelişmiş iklim modelleri uygulanarak küresel ortalama yüzey sıcaklıklarında 1990-2100 yılları arasında yaklaşık 3 °C'lik artış olacağı öngörülmektedir. İklim koşullarındaki bu değişimin, tarım ve bitki örtüsü, temiz su kaynakları, deniz seviyesi, insan sağlığı ve biyo çeşitlilik üzerinde etkileri şimdiden görülmeye başlamıştır. Tüm bunların yanında, iklim değişikliği sosyal ve ekonomik sorunlara neden olarak tarım üzerinde baskı oluşturabilmektedir. İklim değişikliği nedeniyle toprak ve su rejimleri değişime uğramakta, tarımsal üretim azalmakta ve gıda güvenliği tehlikeye girmektedir. Nitekim iklim değişikliğinin sebep olduğu kuraklık ve seller gibi ekstrem iklim olaylarının sık ve şiddetli bir şekilde yaşanmaya başlaması zeytin tarımı üretimi üzerindeki olumsuz yönde etkileri yoğun olarak hissedilmeye başlamıştır. Bu etki sadece üretimin miktarını değil aynı zamanda elde edilen yağın kalitesinde ve kompozisyonunda da değişimlerin oluşmasına neden olmaktadır.

İçinde bulunduğumuz yılın Nisan sonu, Mayıs ayı başlarında yani tam çiçeklenme döneminde zeytinlik alanların yoğun olduğu Marmara, Ege ve Akdeniz Bölgelerindeki 35-40 °C'ye yaklaşan aşırı sıcakların etkisi ile çiçeklerin yanması, kuruması ile yer yer üretim miktarında ciddi olumsuzluklar yaşanmıştır. Yaz ayları ile Eylül ve Ekim aylarındaki aşırı kuraklık da yağlanmayı olumsuz etkilemiş, istenilen dane büyüklüğüne ulaşamamıştır. Yine Körfez Bölgesinde yer yer dolu yağışları da ürünün dökülmesine, kalite kayıplarına sebep olmuştur.

Zeytincilik faaliyetlerinin yeteri kadar yapılamaması ve küresel iklim değişikliğinin sektöre olumsuz etkilerinin sonucu olarak; yeni dikim alanları için iklim değişikliği dikkate alınarak bu tür tehditlere karşı daha dayanıklı olabilecek rakım, konum ve toprak yapısındaki alanların belirlenmesi, Havza bazlı destek modelinde AB' de daha az kayırılmış alanlar denen ve ülkemizde geleneksel meyilli alanlardaki zeytinlikler için ilave desteklerin verilmesi talep edilmektedir.

Tarım ve Orman Bakanlığı 2019 yılı **Bitkisel Üretim Destekleme Ödemesi Yapılmasına Dair Tebliğ**'de zeytin üreticisine, ÇKS kayıtlarında belirtilen alan dikkate alınarak 15 TL/da mazot ve 4 TL/da gübre ödemesi desteği olmak üzere toplam 19 TL/da, 80 krş/kg Zeytinyağı fark ödemesi desteği, 100 TL/da Bitkisel Üretim Yapan Küçük Aile İşletmesi desteği ve ilk defa dane zeytin için 15krş/kg desteği belirlenmiştir. Üreticilere yapılan desteklemelerin yetersiz olması sektöre büyük zarar vermektedir. AB'de olduğu gibi piyasayı düzenleyici fiyat ve destek modellerinin uygulanması, Zeytincilik sektöründe ürün ve üretim maliyetinin düşürülmesinde mutlak gerekli görülen ve zeytincilikte kullanılan girdilerden başta gübre, akaryakıt ve enerjinin ucuzlatılması gerekmektedir. Zeytin ve zeytinyağı sektöründe desteklemeler, çeşitli kalemlerde verilmekte ancak küçük aile işletmeciliğinin yoğun olması nedeniyle verilen desteklerin çok küçük bir kısmı üreticinin faydasına sunulmaktadır. Toplam zeytin danesine de destekleme yapılmasına rağmen etkisi çok düşük kalmıştır.

Ulusal Zeytin ve Zeytinyağı Konseyi olarak önerimiz, 1998 yılında ilk defa 40 cent olarak verilmeye başlayan primin günümüzde 10 cente kadar düştüğü dikkate alınarak zeytinyağına verilen primin en az 3,5TL/kg, dane zeytine ise 70 krş/kg olarak günümüz koşullarına göre güncellenmesi ve bitkisel yağ açığımızı kapatmak için yüz yıllar boyu yaşayan zeytin ağacının daha çok dikilmesinin teşvik edilmesidir.

Zeytin hastalık ve zararlıları ile mücadelede yeni yaklaşım ve yöntemlerin geliştirilmesi, geniş spektrumlu ilaç tüketiminin minimize edilmesi, düzenli ve yüksek verimli, ihracata uygun zeytin çeşitleri tercih edilmesi önerilmektedir.

Çeşit seçiminde bölgesel adaptasyon önemli olup, coğrafi yöre ile özdeşleşmiş çeşitlerin kendi bölgelerine dikiminin teşvik edilmesi, bölgesel bir "Envanter Projesi" hazırlanarak kayıt dışı ağaçlar tespit edilerek, dikime uygun zeytin alanlarının ağaçlandırılması önerilmektedir. Bölgelerde bulunan "deliceler" aşılmalı ve 300-400

m. rakımlı, bozuk orman arazilerinde “zeytinlik” tesisine izin verilmelidir. Firesiz ve hızlı zeytin toplama için mekanik hasadın özendirilmesi ve yardımcı malzemelerin temini ve üretimini kolaylaştıracak önlemlerin alınması, zeytin hasat makineleri küçük ve orta büyüklükteki üreticilerin alımını kolaylaştırmak üzere desteklenmesi gerekmektedir. Ayrıca, gövde ve anadal sarsıcı gibi büyük makinaların da teşvik kapsamına alınması önerilmektedir.

- Sektörle ilgili istatistiki veriler güncel olmadığından rekolte tahmin çalışmaları uzmanların sadece tecrübeleri ve gözlemlerine dayanarak yapılmaktadır. Başta ağaç sayısı olmak üzere, sektördeki verilerin güncelleştirilmesi gerekmektedir. **Uzaktan algılama sistemleri kullanılarak, bir coğrafi bilgi sistemi ve güvenilir veri tabanı oluşturulmalıdır.** Bunun için oluşturulacak projeye AB, Bakanlığımız ve Sektör Temsilcilerince destek sağlanması uygun olacaktır.

Zeytinyağına ilişkin elde edilen verilerin değerlendirilmesi, bölgesel potansiyelin takibi, destekleme politikalarının ve pazarlama stratejilerinin sağlıklı veriler ile oluşturulması amacıyla üretilen zeytinyağı miktarının, kalitesinin bilinmesi şarttır. Eldeki tek veri olan rekolte raporunun yanında, **Zeytin Sıkım ünitelerine sayaç takılarak üretilen zeytinyağı miktarının net olarak ortaya konması gerekmektedir.** Bu sayede kayıtdışı üretim ve satışında tahmin edilmesi mümkün olabilecektir. Aynı zamanda serbest yağ asitliği ve kalite sınıfı da beyan esaslı olarak kayıt altına alınmalıdır. Üretici adı altında satılan pet ambalajlarda veya beyaz tenekelerdeki bu zeytinyağlarının kontrol edilmesi, kayıt altına alınmasına yönelik yeni düzenlemelerin getirilmesi, küçük üreticilerin butik üretimlerinin teşvik edilmesi firma kurma ve markalaşma çalışmalarının teşvik edilmesi, sağlıklı ve standart ürünleri pazarlayabilmeleri için Gıda Kodeksinde bu üreticiler için faaliyetlerini kolaylaştırıcı düzenlemelerin geliştirilmesi gerekmektedir.

Zeytincilik üzerine yapılan Ar-Ge çalışmalarının daha yüksek bütçeler ile

desteklenmesi ve sektörün modern tekniklere ulaşımının sağlanması önerilmektedir.

Zeytinin toplanmasından zeytinyağı elde edilmesinde, işlenmesinden depolanması ve ambalajlanmasına kadar olan süreçte kalite kayıplarının sıkça gerçekleşmektedir. Bu kayıpların önüne geçebilmek için üretici ve sanayicilere kalite kayıpları konusunda bilgilendirme amaçlı eğitimler verilmeli, hasat sezonunda kontroller yapılmalı, kaliteli yağlar prim sisteminde içerisinde ayrıca değerlendirilmelidir. Ayrıca zeytinyağı ticareti yapan, bölgelerinde üreticilerden zeytinyağı toplayarak toptan ya da perakende ticareti ile uğraşan kişilerin yetkilendirilmesi için eğitilerek sertifika almaları sağlanmalıdır. Lisanslı Depoculuğun teşvik edilmesi, modern laboratuvarlarda kalite kontrolleri doğru bir şekilde yapılarak sağlıklı depolama sistemlerinin kurulması teşvik edilmelidir.

Kalite değerleri yükseltilmeli, paketleme tesislerinin kurulması ve zeytinyağı üretiminin ihracata yönelik olması için günün koşullarına uygun, uluslararası rekabet yapılabilecek şekilde destekleme modeline geçilmelidir, “Kaliteli Türk Zeytin ve Zeytinyağı” konsepti ile devlet tarafından hedef pazarlarda etkili tanıtım faaliyetleri başlatılmalıdır.

Zeytinyağı sektörümüzün yan ürünü olan prina ve karasu, çevreyi kirletici olarak algılanmakta ve sanayicilerimizin özellikle atık su deşarj sorununa yönelik çözüm sağlanamadığı için sektörde ciddi sıkıntılara neden olmaktadır. Bu kapsamda Merkezi Madrid’de bulunan Uluslararası Zeytin Konseyi’nin (IOC) Fonds Commun pour les Produits de Base (CFC) ile birlikte gerçekleştirdiği “Recycling of Vegetable Water and Olive Pomace on Agricultural Land” konulu CFC/IOOC/04 no’lu proje raporu dikkate alınmalıdır. Bu durumda hem sentetik gübre kullanımı azaltılabilir, hem bilinçsiz gübre kullanımı önlenmiş olur ve hem de sektörümüzde sürekli olarak çevre kirliliğine neden oldukları gerekçesi ile ceza ödemek zorunda bırakılan sanayicimizin katma değer yaratmasına imkan sağlanmış olacaktır.

Sektörümüzün diğer bir sorunu ise, Afrin’den ihraç kaydı ile getirilen ve serbest

bölgelerde işlendikten sonra ihraç edilmesi gereken zeytinyağının; iç piyasaya arz edilmesi, ticarete haksız rekabet yaratılması ve bu sürecin yüksek üretim maliyetleri altında ezilen üretici fiyatları üzerine baskılama yapma sorunudur.

Sektörümüzün yıllardır devam eden en önemli sorunu taklit, tağşiş ve kayıt dışılık sorunudur. Özellikle son yıllarda taklit ve tağşişle mücadelede Bakanlığımız denetmenlerince çok sıkı denetim yapılmasına rağmen önlenilememektedir. Bunun temel nedeni olarak, cezaların ve kayıt dışı üretim denetimlerinin yetersiz olması belirlenmiştir. Taklit ve tağşiş, haksız rekabetin artması ile kayıt dışılığın önlenememesi hem kalite artışını ve hem de sektörün büyümesinin önündeki en önemli faktördür. Meclis'te bekleyen yasanın bir önce kanunlaşması, cezaların caydırıcı olması konusunda sektörün beklentileri olduğu gözlenmiştir.

Sürdürülebilir tarım, sürdürülebilir ticaret kısacası sürdürülebilir sektör için değer zinciri içinde tüm halkaların eşit olarak yer alması ve haksız rekabetin önlenmesi büyük önem arz etmektedir. Bu kapsamda hem üretici maliyetlerini düşürücü tedbirlerin alınması, hem ihracatçımızın uluslararası pazarda rekabet edebilmesi ve hem de tüketicimizin makul fiyatlardan ürünü tüketebilmesinin sağlanması gerekmektedir. Bu bakımdan bütüncül bir yaklaşımla tüm sorunlar ele alınmalı, analiz edilmeli ve çözüm yolları uygulanmalıdır.

1- 2020-21 HASAT DÖNEMİ KUZEY EGE – MARMARA BÖLGESİ ZEYTİN VE ZEYTİNYAĞI REKOLTESİ RESMİ HEYETİ RAPORU:

Çalışmalarımızda heyetimiz İzmir'in kuzey ilçeleri ile Balıkesir, Çanakkale ve Bursa illerinin ilçe, köy ve beldelerinde bulunan zeytinliklerde teknik incelemeler yapmış, Tarım ve Orman Bakanlığı İl ve İlçe Müdürlükleri, Tarım Satış Kooperatifleri, üreticiler, zeytin ve zeytinyağı işletmeleriyle görüşmeler gerçekleştirmiştir.

- Çalışma kapsamında yapılan görüşmelerde geçen yıl bölge genelinde yapılan rekolte tahmininin altında bir üretimin gerçekleştiği belirtilmiştir.

- Çiçeklenme zamanında yaşanan yüksek sıcaklıklardan dolayı bölgeler arasında verim farklılıkları gözlenmiştir.
- Önceki sezondan yüklü bir zeytinyağı devrinin olmadığı tespit edilmiştir.
- Yer yer yaşanan dolu zararı verimi ve kaliteyi olumsuz etkilemekle birlikte özellikle sofralıktan yağlığa bir miktar kayma olabileceğini göstermiştir.
- Yaz aylarında uzunca bir süre yağış olmaması tanelerde çok irileşme sorununa neden olmuş hem Sofralık ürün kaybına hem de yağ verimine olumsuz etki edeceği düşünülmüştür.

Sonuç olarak; Kuzey Ege ve Marmara Bölgesi 2020/21 sezonunda zeytin ağaç sayısı, üretilecek zeytinden sofralığa ve yağlığa ayrılacak miktar ile elde edilecek zeytinyağı miktarını gösterir veriler ilişikteki tabloda sunulmuştur.

BALIKESİR

2020-21 Sezonu zeytin ve zeytinyağı rekoltesi tahmin heyeti olarak Balıkesir İli Ayvalık, Gömeç, Burhaniye, Havran, Edremit, Erdek, Bandırma İlçeleri ve köylerinde bulunan zeytinliklerde gerekli incelemelerde bulunulmuştur.

Zeytincilikte önemli bir yere sahip olan bu ilde üreticiler, kooperatifler, sanayiciler ile Tarım ve Orman İlçe Müdürlükleri'nde ilgili teknik personellerle yapılan görüşmeler sonucunda 2020-21 zeytin ve zeytinyağı sezonu ile ilgili bilgiler edinilmiştir.

Ayvalık, Gömeç, Burhaniye, Havran, Edremit, Bandırma ve Erdek ilçelerinin sulanmayan yerlerinde kuraklığa bağlı olarak tanelerde çok ciddi buruşmalar ve kararmalar gözlenmiştir.

Altınova bölgesinde ağaçların neredeyse boş olduğu gözlenmiştir. Ayvalık genelinde sahil kısmında da ağaçlarda meyvenin yok denecek kadar az olduğu belirlendi. Daha yüksek kesimlerde de doluluğun %20-30 civarı olduğu tespit edildi. Mayıs ayındaki yüksek sıcaklığın meyve tutumunu engellediği bilgisi alındı. Daha sonraki kurak döneminde meyvelerde buruşmaya neden olduğu gözlemlendi. Genel olarak

Ayvalık ilçesinde verimin düşük olduğu tespit edildi.

Gömeç ilçesinde ağaç veriminin Ayvalık ilçesine göre bir miktar daha yüksek olduğu gözlemlendi. Ancak ağaçlarda doluluk oranı bu bölgede de kuraklığa bağlı olarak düşük olduğu belirlenmiştir.

Ayvalık ve Gömeç ilçesinde meydana gelen dolu yağışından dolayı etkilenen bölgelerde meyve dökümlerinin olduğu, ayrıca ağaçtaki meyvelerde de zedelenme olduğu gözlemlenmiştir.

Bölge genelinde İlçe Tarım ve Orman Müdürlükleri gerekli gördüklerinde zeytin yetiştiricilerine ilaçlama uyarısı yapmaktadırlar.

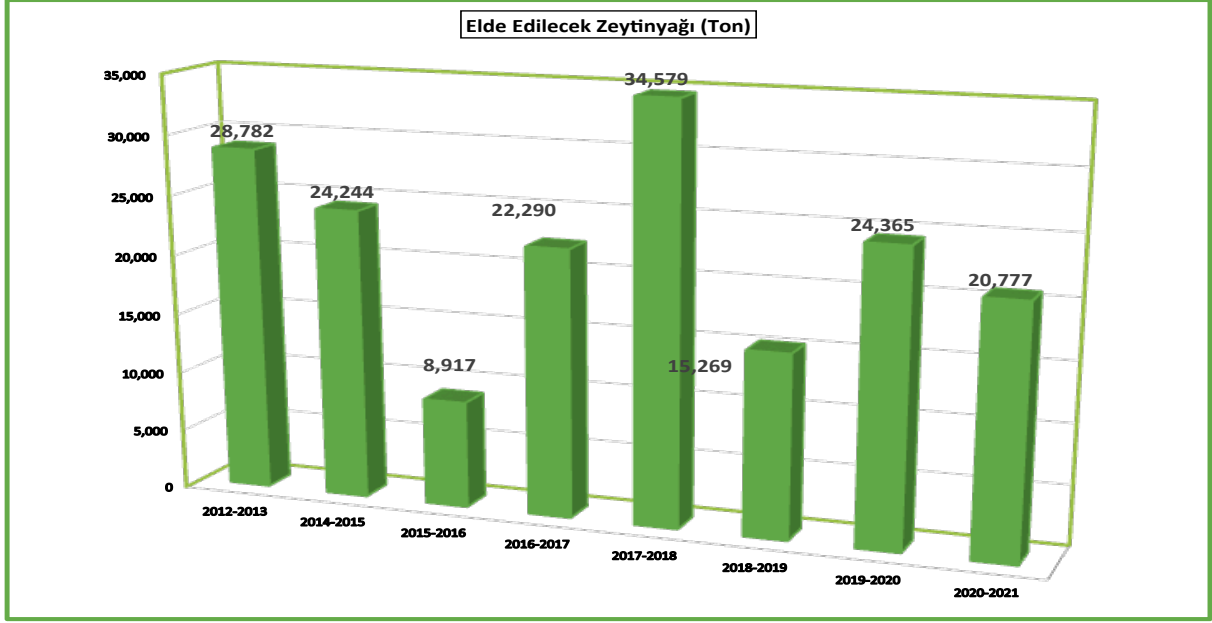
Balıkesir İli sınırları içerisinde yer yer bölge ve İlçe bazında gözlemlenen rekolte kayıplarının zeytin çiçek açma dönemindeki olumsuz iklim şartlarından kaynaklandığı tespit edilmiştir (yüksek sıcaklık).

Havran İlçesinde dalgalı bir ürün veriminden söz edilmektedir. Gemlik zeytin çeşidinin bölgede yoğun olması ve genç verimli ağaçların olması ayrıca sulanan alanların fazla olmasından dolayı diğer ilçelere nazaran ürünün daha iyi olduğu gözlemlenmiştir.

BALIKESİR REKOLTE TAHMİNİ								
YIL	AĞAÇ SAYISI		Ağaç Başına Zeytin Danesi (Kg.)	Elde Edilecek Zeytin (Ton)	Yemekliğe Ayrılacak Zeytin (Ton)	Yağlığa Ayrılacak Zeytin (Ton)	Elde Edilecek Zeytinyağı (Ton)	1 Kg. Zeytinyağı İçin Zeytin Danesi (Kg)
	Meyve Veren	Meyve Vermeyen						
2012-2013	10.862.683	568.493	16,5	178.787	34.877	143.910	28.782	5,0
2014-2015	10.772.039	529.660	14	149.768	28.549	121.219	24.244	5,0
2015-2016	10.829.549	569.462	5,5	59.774	15.160	44.583	8.917	5,0
2016-2017	10.888.511	510.065	17	187.282	28.689	158.593	22.290	7,0
2017-2018	11.024.813	497.990	22,3	245.392	40.688	204.704	34.579	5,9
2018-2019	11.038.624	473.990	10,0	109.902	26.455	83.447	15.269	5,5
2019-2020	11.085.551	503.547	14,7	163.131	41.307	121.824	24.365	5,0
2020-2021	11.156.055	571.645	11,7	130.575	14.958	115.617	20.777	5,6

Tablo 1: Balıkesir ili yıllara göre rekolte tahmin sonuçları

2012/2013 iş yılı üretiminden başlanarak Balıkesir ilinin son yıllardaki zeytin üretimi incelendiğinde; üretimde periyodisiteden ziyade iklim koşullarına bağlı olarak sapmalar olduğu tespit edilmektedir.

Şekil 1: Balıkesir iliyıllara göre zeytinyağı rekolte tahmin sonuçları

Buna göre, toplam **11.156.055** adet meyve veren, **571.645** adet meyve vermeyen ağaç mevcut olup, ağaç başına ortalama **11,7** kg. zeytin verimi ile **130.575** ton zeytin tanesi alınacağı, **14.958** tonunun sofralığa, **115.617** tonunun yağlığa ayrılacağı, bundan da ortalama **1/5,6** randıman ile **20.777** ton zeytinyağı elde edileceği tahmin edilmiştir.

TEKİRDAĞ

Tekirdağ ili genelinde meyve veren **968.654** adet, meyve vermeyen **76.737** adet zeytin ağacı olduğu; ağaç başına ortalama **6,2** kg zeytin hesabıyla toplam **6.046** ton zeytin tanesi elde edileceği, bunun **3.641** ton'un sofralığa, **2.405** ton'un yağlığa ayrılacağı, ortalama **1/5** randıman ile **481** ton zeytinyağı elde edileceği öngörülmüştür.

ÇANAKKALE

Çanakkale ilinde Merkez, Ayvacık, Ezine, Bayramiç ve Eceabat ilçelerine bağlı köy ve beldelerde bulunan zeytinliklerde gerekli incelemelerde bulunulmuş ve

pandemic nedeniyle gidilemeyen bölgelerde yerelden bilgi alınmıştır.

İlçe Tarım ve Orman Müdürlükleri, Tarım Satış Kooperatifleri, zeytinyağı işletmecileri ve üreticiler ile görüşmeler sonucunda 2020-21 sezonu ile ilgili bilgiler alınmıştır.

Bölgedeki zeytin tiplerinden Ayvalık/Edremit tipi zeytin çeşidinin Gemlik tipi zeytin çeşidine nazaran ürün verimi daha düşük tespit edilmiştir.

Bölgede beklenen ürün veriminin düşük olmasında dölleme dönemindeki yüksek sıcaklıkların etkili olduğu söylenmiştir.

Ayrıca yaz aylarının kurak geçmesi beklenen verimin alınamamasına neden olmuştur.

Ayvacık genelinde taban yerlerde ve sulanan zeytinliklerde yüksek yerlere nazaran zeytin veriminin daha yüksek olduğu gözlenmiştir. Bu durum bölgede genel bir doluluğun olmadığını göstermektedir.

Çanakkale ilçelerine ait 2020-21 sezonunda zeytin ağaç sayısı, üretilecek zeytinden sofralığa ve yağlığa ayrılacak miktarlar ile elde edilecek zeytinyağı miktarını gösterir veriler ilişikteki tabloda sunulmuştur. Buna göre, toplam **5.049.356** adet meyve veren, **508.976** adet meyve vermeyen ağaç mevcut olup, ağaç başına ortalama **8,5** kg zeytin verimi ile **42.811** ton zeytin tanesi alınacağı, bunun **6.123** tonunun sofralığa, **36.689** tonunun yağlığa ayrılacağı, bundan da ortalama **1/5,4** randıman ile **6.778** ton zeytinyağı elde edileceği tahmin edilmiştir.

BURSA

Bursa ilinde, Mudanya, Gemlik, Orhangazi ve İznik ilçelerine bağlı zeytin üretimi yapılan köylerdeki zeytinlik alanlarında gözlemler yapılmış, İlçe Tarım ve Orman Müdürlükleri, Tarım Satış Kooperatifleri, sofralık zeytin ve zeytinyağı

işletmecileri ve üreticiler ile görüşmeler sonucunda 2020-21 sezonuyla ilgili bilgiler alınmış olup pandemi nedeniyle gidilemeyen bölgelerde yerelden bilgi alınmıştır.

Bölge genelinde yaşanan kuraklık neticesinde özellikle sulanamayan alanlarda önemli verim kaybı gerçekleşmiştir. Kuraklığın neden olduğu kalite kaybı nedeni ile sofralıktan bir miktar yağlığa geçiş olacağı ön görülmektedir.

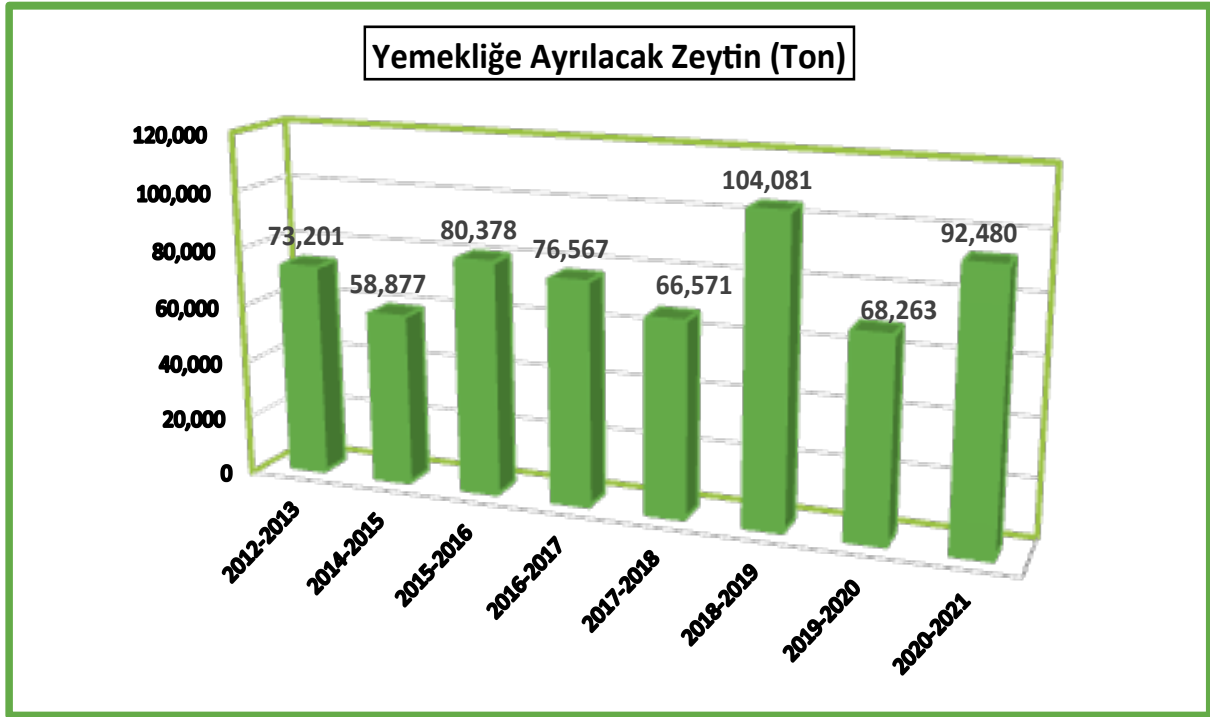
Sulama göletlerinde ve kuyularda da ciddi miktarda su azalması nedeniyle sulanan arazilerde de sorunlar yaşanmıştır.

Gemlik bölgesinde dolu zararı olduğu bu zararın özellikle ilçenin büyük bir bölümünü etkilediği, doludan zarar gören üreticilerin ilçe belediyesi tarafından desteklendiği öğrenilmiştir.

BURSA REKOLTE TAHMİNİ								
YIL	AĞAÇ SAYISI		Ağaç Başına Zeytin Danesi (Kg.)	Elde Edilecek Zeytin (Ton)	Yemekliğe Ayrılacak Zeytin (Ton)	Yağlığa Ayrılacak Zeytin (Ton)	Elde Edilecek Zeytinyağı (Ton)	1 Kg. Zeytinyağı İçin Zeytin Danesi (Kg)
	Meyve Veren	Meyve Vermeyen						
2012-2013	9.648.712	789.349	8	76.758	73.201	3.556	711	5,0
2014-2015	9.580.596	775.939	6	61.279	58.877	2.402	480	5,0
2015-2016	9.534.284	733.927	9,4	89.309	80.378	8.931	1.786	5,0
2016-2017	9.495.221	729.085	9	100.244	76.567	23.677	2.228	6,7
2017-2018	11.146.095	687.312	7,8	86.827	66.571	20.256	3.341	6,1
2018-2019	11.437.422	418.660	13,0	148.686	104.081	44.606	8.921	5,0
2019-2020	11.389.281	229.185	7,5	85.053	68.263	16.790	3.358	5,0
2020-2021	11.835.963	220.232	10,3	121.461	92.480	28.981	5.796	5,0

Tablo 2: Bursa iliyıllara göre rekolte tahmin sonuçları

Ülkemizin Gemlik zeytin çeşidinin orijin bölgesi olan ve en kaliteli sofralık zeytinlerimiz üreten Bursa ilimizin son 7 yıllık verileri incelendiğinde; aşağıdaki tabloda görüldüğü gibi periyodisite etkisinin çok azaldığı açıkça görülmektedir.

Şekil 2: Bursa ili yıllara göre sofralık zeytin rekolte tahmin sonuçları

Bursa ilçelerine ait 2020-21 sezonunda zeytin ağaç sayısı, üretilecek zeytinden sofralığa ve yağlığa ayrılacak miktarlar ile elde edilecek zeytinyağı miktarını gösterir veriler ilişikteki tablodasunulmuştur. Buna göre, toplam **11.835.963** adet meyve veren, **220.232** adet meyve vermeyen ağaç mevcut olup, ağaç başına ortalama **10,3** kg. zeytin verimi ile **121.461** ton zeytin tanesi alınacağı, bunun **92.480** tonunun sofralığa, **28.981** tonunun yağlığa ayrılacağı, bundan da ortalama **1/5** randıman ile **5.796** ton zeytinyağı elde edileceği tahmin edilmiştir.

2-) 2020-21 SEZONU ORTA EGE ZEYTİN VE ZEYTİNYAĞI REKOLTESİ- MANİSA, İZMİR KÜÇÜK MENDERES HAVZASI, İZMİR YARIMADA BÖLGESİ RESMİ TAHMİN HEYETİ RAPORU:

Manisa, İzmir Küçük Menderes Havzası, İzmir Yarımada Bölgesi 2020-21 sezonunda zeytin ağaç sayısı, üretilecek zeytinden sofralığa ve yağlığa ayrılacak miktar ile elde edilecek zeytinyağı miktarını gösterir veriler ilişikteki tabloda sunulmuştur.

MANİSA

Manisa merkez ve ilçelerine bağlı zeytin üretimi yapılan bölgelerdeki zeytinlik alanlarında gözlemler yapılmış, İl, ilçe Tarım ve Orman Müdürlükleri, Tarım Satış Kooperatifleri, Ziraat Odaları, zeytin ve zeytinyağı işletmecileri ve üreticiler ile görüşmeler sonucunda 2020-21 sezonuyla ilgili bilgiler alınmıştır. Pandemi nedeniyle gidilemeyen bölgelerde yerelden bilgi alınmıştır.

Yaz döneminin sıcak ve kurak geçmesi sebebiyle özellikle sulanmayan bahçelerde küçük tane oluşumu ve buruşukluk gözlemlenmiştir.

İl genelinde zeytin tarımına yönelik ilginin devam ettiği, Tarım ve Orman İlçe Müdürlükleri ve Ziraat Odalarının verdiği uyarıların dikkate alınarak kültürel işlemler ve zirai mücadelelerin yapıldığı görülmüştür. Yer yer zeytin dal kanseri ve kabuklu bit zararı görüldüğü; zeytin sineği zararlısı ve halkalı leke hastalığından fazla şikayet alınmadığı belirlenmiştir.

Saruhanlı: Çiçeklenme döneminde yaşanan sıcakların olumsuz etkilediği bahçelerde beklenen verimin altında bir ürün olduğu görüldü.

Akhisar: İlçe Tarım ve Orman Müdürlüğü, Akhisar Ziraat Odası ve üreticilerle yapılan görüşmelerde, hastalık ve zararlılar konusunda gerekli uyarıların yapıldığı, üreticilerin de uyarılar doğrultusunda tedbirler aldığı belirtildi. Özellikle Uslu ve Domat çeşidi zeytinlerde sıcaklıkların olumsuz etkileri hissedildi. Buna rağmen ilçede var yılı yaşandığı ürünün beklenen seviyede olmasa da makul bir miktarda olduğu görüldü.

Kırkağaç: İlçe Tarım ve Orman Müdürlüğü ile yapılan görüşmede Edremit çeşidinde dolu ve çiçeklenme dönemindeki sıcaklıklardan dolayı verim kaybı yaşandığı belirlendi. Halkalıleke hastalığı nedeni ile özellikle Ayvalık çeşidi zeytinlerde önemli miktarda verim düşüklüğü gözlemlendi.

Soma: İlçe Tarım ve Orman Müdürlüğü ile yapılan görüşmede, pamuklu bit, kabuklu

bit ve zeytin güvesi ve halkalı leke için ilan verildiği üreticilerin ilanlar doğrultusunda mücadele yaptıkları söylendi. Halkalıleke hastalığı nedeni ile bir miktar verim düşüklüğü gözlemlendi, zeytin sineği zararı henüz yaşanmadı.

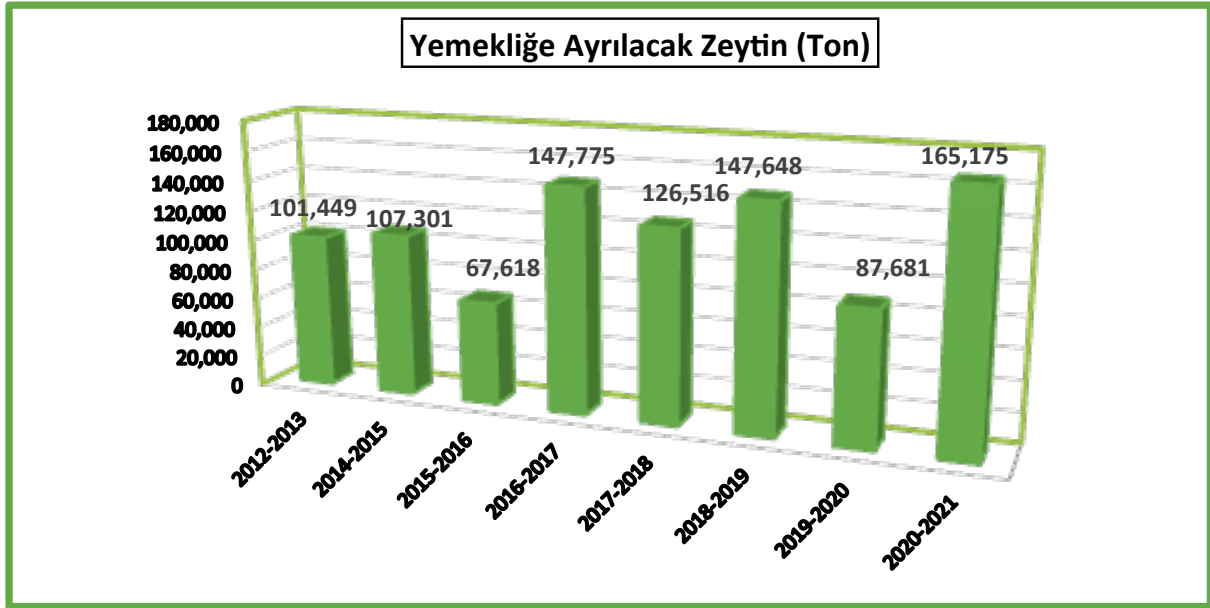
Salihli: İlçe Tarım ve Orman Müdürlüğü ve üreticilerle yapılan görüşmelerde, sulanan alanlarda verimin iyi olduğu ancak bazı bölgelerde dolu zararı yaşandığı söylendi.

Ahmetli: İlçe Tarım ve Orman Müdürlüğü ile yapılan görüşmelerde ve sahada yapılan incelemelerde ilçede verimin kuraklık nedeni ile beklenenden düşük olduğu gözlemlendi.

MANİSA REKOLTE TAHMİNİ								
YIL	AĞAÇ SAYISI		Ağaç Başına Zeytin Danesi (Kg.)	Elde Edilecek Zeytin (Ton)	Yemeklige Ayrılacak Zeytin (Ton)	Yağlığa Ayrılacak Zeytin (Ton)	Elde Edilecek Zeytinyağı (Ton)	1 Kg. Zeytinyağı İçin Zeytin Danesi (Kg)
	Meyve Veren	Meyve Vermeyen						
2012-2013	15.979.720	4.646.803	11,3	180	101.449	78.347	14.107	5,6
2014-2015	17.363.626	3.803.210	10	181.882	107.301	74.581	14.571	5,1
2015-2016	18.395.421	3.399.339	5,5	101.887	67.618	34.269	7.118	4,8
2016-2017	18.820.588	3.448.535	15	289.837	147.775	142.062	15.596	7,5
2017-2018	19.546.500	3.124.404	13,0	254.878	126.516	128.362	20.869	6,2
2018-2019	18.674.379	3.152.198	16,6	310.067	147.648	162.419	28.525	5,7
2019-2020	19.140.329	3.325.436	7,08	135.458	87.681	47.776	7.963	6,0
2020-2021	21.194.661	3.989.444	15,8	335.121	165.175	169.946	29.815	5,7

Tablo 3: Manisa ili yıllara göre rekolte tahmin sonuçları

Son yıllarda zeytinciliğin gelişimi açısından çok önemli performans sergileyen Manisa ilinde zeytin ağacı sayısının önemli artış sağladığı ve sofralık zeytin üretiminde miktarsal açıdan ülkemizin en fazla üretimin gerçekleştiği ili olmuştur. 21 milyon meyve veren ağaç sayısı ile günümüzde Aydın'dan sonraki en büyük ikinci il olmasına rağmen yaklaşık 4 milyon henüz meyve vermeye başlamayan kapasitesi ile zeytinciliğin lider ili olmaya aday olan Manisa'da zeytinyağı üretimi de artmaya devam etmektedir.

Şekil 3: Manisa ili yıllara göre sofralık zeytin tahmin sonuçları

Manisa ili genelinde meyve veren **21.194.661**, meyve vermeyen **3.989.444** adet zeytin ağacı olduĒu; ağaç başına ortalama **15,8** kg zeytin hesabıyla toplam **335.121** ton zeytin tanesi elde edileceĒi, bunun **165.175** ton'unun sofralıĒa, **169.946** ton'unun yaĒlıĒa ayrılacağı, ortalama **1/5,7** randıman ile **29.815** ton zeytinyaĒı elde edileceĒi öngörölmüştür.

İZMİR

İzmir ilinde, Bergama, Dikili ve AliaĒa ilçelerine baĒlı zeytin üretimi yapılan bölgelerdeki zeytinlik alanlarında gözlemler yapılmıŒ, İlçe Tarım ve Orman Müdürlükleri, Tarım SatıŒ Kooperatifleri, zeytinyaĒı iŒletmecileri ve üreticiler ile görüŒmeler sonucunda 2020-21 sezonuyla ilgili bilgiler alınmıŒtır. Pandemi nedeniyle gidilemeyen bölgelerde yerelden bilgi alınmıŒtır.

Bölge genelinde özellikle çiçeklenme dönemindeki yüksek sıcaklıklar ve uzun süren kuraklık periyodunun verimi olumsuz etkilediĒi görölmüŒtür.

AliaĒa, Bergama ve Dikili ilçelerinde zeytin tiplerinden Ayvalık/Edremit tipi zeytin çeŒidinin Gemlik tipi zeytin çeŒidine nazaran ürün verimi daha düşük tespit

edilmiştir.

Bergama: Tarım ve Orman İlçe Müdürlüğü ve Bergama Tarımsal Kalkınma Kooperatifiyle görüşüldü. Bergama'nın ova kesimlerinde yüksek sıcaklıktan dolayı ağaçlarda ürün olmadığı belirtildi. Sahada yapılan gözlemlerde Bergama'nın kuzey kesimlerinde nispeten daha fazla ürün olduğu gözlemlendi.

Dikili: Sahil kısımlarında ağaçlarda doluluk oranının az olduğu (Salihler, Kabakum, Yenice) gözlemlendi. Gemlik çeşidinde bu yıl verimin nispeten yüksek olduğu, Ayvalık çeşidinde ise daha düşük olduğu yapılan görüşmelerde belirtildi. Çandarlı, Deliktaş bölgesinde verimin geçen yıla göre daha iyi olduğu yine özellikle Gemlik çeşidinde daha yüksek olduğu gözlemlendi.

Kemalpaşa: İlçe Tarım ve Orman Müdürlüğü, Ziraat Odası ile yapılan görüşmelerde, çiçeklenme dönemindeki aşırı sıcaklıklar nedeniyle verimin düşük olacağı ifade edildi. Yaz aylarının da kurak geçmesi özellikle sulanamayan alanlardaki verimi olumsuz etkilediği görüldü.

Torbalı: İlçe Tarım ve Orman Müdürlüğü ve üreticilerle yapılan görüşmelerde, verimin beklenenden az olacağı belirtildi.

Bayındır: İlçe Tarım ve Orman Müdürlüğü ve üreticiler ile yapılan görüşmede, halkalı leke probleminin olduğu, zeytin sineği için ilan verildiği belirtildi. Yaz aylarında beklenen yağışların gelmemesi nedeni ile bir miktar ürün ve kalite kaybı yaşanacağı tahmin edilmiştir.

Ödemiş: İlçe Tarım ve Orman Müdürlüğü ve üreticiler ile yapılan görüşmelerde bu yıl verimin kuraklık yüzünden oldukça düşük olduğu söylendi. Arazi üzerinde yapılan gözlemlerde özellikle sulanamayan Memecik çeşidi zeytinlerde tanelerin irileşmediği ve erken karardığı görülmüştür.

Seferihisar: İlçe Tarım ve Orman Müdürlüğü ve üreticilerle yapılan görüşmelerde tam

bir yok yılı yaşandığı söylendi. Arazi üzerinde yapılan gözlemlerde de bölge genelinde sulanamayan alanlarda zeytin veriminin yok denecek kadar az olduğu görüldü.

Selçuk: İlçe Tarım ve Orman Müdürlüğü ve üreticilerle yapılan görüşmede, halkalıleke hastalığının etkilerinin yoğun görüldüğü kuraklık ve çiçeklenme dönemindeki yüksek sıcaklığın da verimi olumsuz etkilediği söylendi. Bölgede sulanan Gemlik çeşidi zeytinlerde az miktarda ürün olduğu görüldü.

İZMİR REKOLTE TAHMİNİ								
YIL	AĞAÇ SAYISI		Ağaç Başına Zeytin Danesi (Kg.)	Elde Edilecek Zeytin (Ton)	Yemekliğe Ayrılacak Zeytin (Ton)	Yağlığa Ayrılacak Zeytin (Ton)	Elde Edilecek Zeytinyağı (Ton)	1 Kg. Zeytinyağı İçin Zeytin Danesi (Kg)
	Meyve Veren	Meyve Vermeyen						
2012-2013	15.856.450	2.977.394	11,6	183.238	15.523	167.715	34.928	5,0
2014-2015	16.237.177	2.983.775	12	194.527	24.394	170.133	35.172	4,8
2015-2016	16.104.715	2.798.409	3,3	53.441	6.406	47.035	11.030	4,3
2016-2017	16.124.102	3.271.556	8	179.014	17.664	161.350	23.719	6,6
2017-2018	16.661.123	2.923.030	11,0	183.028	23.169	178.026	34.770	5,1
2018-2019	16.248.942	3.053.569	6,3	102.756	20.340	82.415	15.389	5,4
2019-2020	16.743.314	3.963.059	7,0	117.682	14.654	103.028	20.606	5,0
2020-2021	17.364.343	3.866.973	5,5	94.875	15.827	79.048	15.778	5,0

Tablo 4: İzmir ili yıllara göre rekolte tahmin sonuçları

İzmir ili genelinde meyve veren **17.364.343** adet, meyve vermeyen **3.866.973** adet zeytin ağacı olduğu; ağaç başına ortalama **5.5** kg zeytin hesabıyla toplam **94.875** ton zeytin tanesi elde edileceği, bunun **15.827** ton'un sofralığa, **79.048** ton'un yağlığa ayrılacağı, ortalama **1/5** randıman ile **15.778** ton zeytinyağı elde edileceği öngörülmüştür.

3-)2020-21 SEZONU ZEYTİN VE ZEYTİNYAĞI REKOLTESİ AYDIN, MUĞLA BÖLGESİ RESMİ TAHMİN HEYETİ RAPORU:

AYDIN

2020-2021 sezonunda il genelinde ürün rekoltesinin geçen yıla göre oldukça az olduğu, bahçeler bazında rekolteye esas ürünün yamaç dağlık arazilerde yoğunlaştığı bilgisine ulaşılmıştır. Bu yıl, bölge genelinde ürün rekoltesinin bahçeler ve yöreler bazında farklılık gösterdiği, ürün miktarının düşük olduğu, bazı alanlarda ise rekoltenin görece daha iyi olduğu gözlenmiştir.

Bölge genelinde çiçeklenme döneminde yaşanan yüksek sıcaklıklar meyve tutumunu olumsuz etkilemiş, devam eden süreçte ise, yağışların yetersiz olması nedeni ile verim ve kalite düşmüştür.

Nazilli, Kuyucak, Sultanhisar, Köşk, Efeler ve bazı ilçelerde yaşanan dolu zararı kaliteyi olumsuz etkilemiştir.

Çine, Karpuzlu, Bozdoğan, Yenipazar ilçelerinde verimin dalgalı olduğu özellikle sulanabilen alanlarda daha iyi olduğu gözlenmiştir.

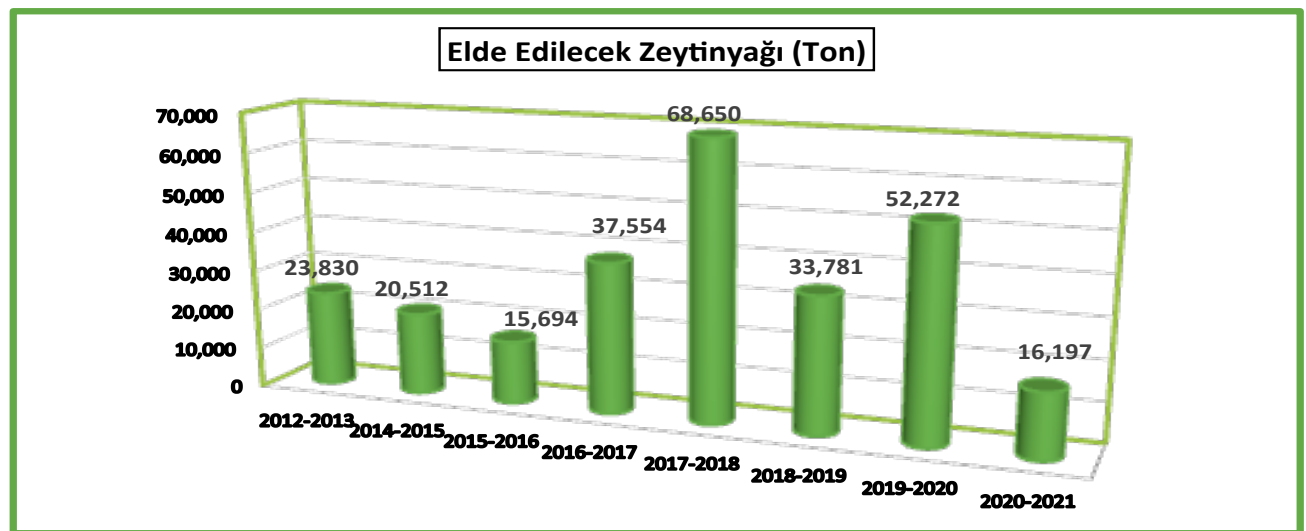
- Halkalı leke ve pamuk biti hastalığı bazı yörelerin özellikle vadi içi taban arazilerinde devam etmektedir. Sürgün zayıflamasına neden olup verim düşüklüğünü arttırmıştır. Hastalık ve zararlılara karşı kimyasal mücadelenin az da olsa uygulandığı öğrenilmiştir. Buna karşın, organik zeytin üretimi bölgeler bazında yaygındır. Ancak biyoteknik mücadelenin fazla uygulanmadığı, üreticilerinden bazılarının organik tarımdan kayıtlarını aldıkları öğrenilmiştir.
- Çiçeklenme döneminde etkili olan 3-4 günlük aşırı sıcaklık rekolteadaki düşüşün diğer nedenidir. Zeytin ağaçlarının kurumasına ve dallardaki danelerin buruşmasına neden olmuştur.

- Aydın ilindeki ürün hasadında hasat makinesi kullanımının yaygın olduğu bilgisine ulaşılmıştır. Bölgede ortalama olarak hasat makinası + kullanıcı yevmiyesinin 250-300TL/gün, erkek yevmiyesinin 100 TL/gün, kadın yevmiyesinin ise 80 TL/gün olduğu öğrenilmiştir.

AYDIN REKOLTE TAHMİNİ								
YIL	AĞAÇ SAYISI		Ağaç Başına Zeytin Danesi (Kg.)	Elde Edilecek Zeytin (Ton)	Yemekliğe Ayrılacak Zeytin (Ton)	Yağlığa Ayrılacak Zeytin (Ton)	Elde Edilecek Zeytinyağı (Ton)	1 Kg. Zeytinyağı İçin Zeytin Danesi (Kg)
	Meyve Veren	Meyve Vermeyen						
2012-2013	21.940.698	2.495.217	7,9	173.639	49.778	123.861	23.830	5,2
2014-2015	22.076.091	2.251.196	7	152.651	48.053	104.598	20.512	5,1
2015-2016	21.941.499	2.408.727	5,3	117.173	39.568	77.605	15.694	4,9
2016-2017	22.201.194	2.324.978	11	283.151	58.239	224.912	37.554	6,0
2017-2018	22.811.443	2.292.496	19,3	440.796	77.676	363.120	68.650	5,3
2018-2019	22.387.754	2.514.812	9,0	200.889	31.985	168.904	33.781	5,0
2019-2020	22.193.288	2.430.472	17,4	334.030	77.049	256.981	52.272	4,9
2020-2021	22.092.794	2.468.514	5,5	120.704	31.622	89.082	16.197	5,5

Tablo 5: Aydın ili yıllara göre rekolte tahmin sonuçları

Aydın ili genelinde son 8 yılın hasat sezonları incelendiğinde, zeytin ve zeytinyağı üretiminde oldukça dalgalı bir grafiğin olduğu görülmektedir. Ülkemizin zeytinyağı üretiminde lider rol oynayan Aydın ilimizdeki üretimin bu kadar değişken olmasının nedenlerinin araştırılmaya ihtiyacı olduğu görülmektedir.

Şekil 4: Aydın ili yıllara göre zeytinyağı rekolte tahmin sonuçları

Aydın ili genelinde meyve veren **22.092.794** adet, meyve vermeyen **2.468.514** adet zeytin ağacı olduğu; ağaç başına ortalama **5,5** kg zeytin hesabıyla toplam **120.704** ton zeytin tanesi elde edileceği, bunun **31.622** ton'un sofralığa, **89.082** ton'un yağlığa ayrılacağı, ortalama **1/5** randıman ile **16.197** ton zeytinyağı elde edileceği öngörülmüştür.

MUĞLA

Muğla İli dahilindeki Seydikemer, Fethiye, Dalaman, Ortaca, Köyceğiz, Datça, Marmaris, Ula, Kavaklıdere, Menteşe, Yatağan, Bodrum ve Milas ilçelerinde;

Geçen yıl ile karşılaştırıldığında; 2020-21 üretim sezonunda Muğla ilinin tüm ilçelerinde zeytin ve zeytinyağı rekoltesinde düşüş olacağı tahmin edilmiştir.

Seydikemer, Fethiye, Dalaman ve Köyceğizde geçtiğimiz sezonun yarısından daha az ürün olacağı belirtilmiştir.

Bölge genelinde kuraklığın etkileri çok ciddi şekilde hissedilmiştir.

Muğla ili genelinde meyve veren **15.986.754** adet, meyve vermeyen **951.639** adet zeytin ağacı olduğu; ağaç başına ortalama **2,9** kg zeytin hesabıyla toplam **47.078** ton zeytin tanesi elde edileceği, bunun **4.679** ton'un sofralığa, **42.399** ton'un yağlığa ayrılacağı, ortalama **1/5,5** randıman ile **7.709** ton zeytinyağı elde edileceği öngörülmüştür.

4- 2020-2021 SEZONU DOĞU AKDENİZ – GÜNEYDOĞU ANADOLU BÖLGESİ ZEYTİN VE ZEYTİNYAĞI REKOLTESİ TAHMİN HEYETİ RAPORU

Doğu Akdeniz ve Güneydoğu Anadolu bölgelerinde 2020-21 sezonunda zeytin ağaç sayısı, üretilecek zeytinden sofralığa ve yağlığa ayrılacak miktar ile elde edilecek zeytinyağı miktarını gösterir veriler ilişikteki tabloda sunulmuştur. Buna göre, toplam

49.670.897 adet meyve veren, **14.720.197** adet meyve vermeyen ağaç mevcuttur. Ağaç başına ortalama **7,3** kg. zeytin verimi ile **370.862** ton zeytin tanesi alınacağı, bunun **61.943** tonunun sofralığa, **308.918** tonunun yağlığa ayrılacağı, bundan da ortalama **1/4.6** randıman ile **66.795** ton zeytinyağı elde edileceği tahmin edilmiştir.

HATAY

Bölgede Mayıs ayında çiçeklenme döneminde oluşan yüksek sıcaklıklardan dolayı özellikle daha ova ve dere yatağına yakın kesimlerde meyve tutumu çok az olmuştur. Yüksek kesimlerde verim genel olarak yüksektir. Geçen yıla oranla Hatay ili genelinde verim daha yüksek tahmin edilmektedir. İl genelinde yağışların 5 aydır görülmemesi sebebiyle meyveler küçük kalmış ve buruşma tespit edilmiştir.

Altınözü: Geçen yıla oranla verim daha az gerçekleşeceği belirtildi. Herhangi bir zararlı etkisi gözlenmemiştir.

Erzin: Bakımlı bahçelerde ve özellikle Gemlik çeşidi olan yerlerde meyve tutumunun iyi olduğu gözlenmiştir.

Hatay ili genelinde meyve veren **13.442.136** adet, meyve vermeyen **2.999.011** adet zeytin ağacı olduğu; ağaç başına ortalama **5** kg zeytin hesabıyla toplam **67.211** ton zeytin tanesi elde edileceği, bunun **6.721** ton'un sofralığa, **60.490** ton'un yağlığa ayrılacağı, ortalama **1/4,5** randıman ile **13.442** ton zeytinyağı elde edileceği öngörülmüştür.

KİLİS

Kilis ili genelinde meyve veren **3.019.011** adet, meyve vermeyen **640.051** adet zeytin ağacı olduğu; ağaç başına ortalama **9** kg zeytin hesabıyla toplam **27.171** ton

zeytin tanesi elde edileceği, bunun **1.359** ton'un sofralığa, **25.813** ton'un yağlığa ayrılacağı, ortalama **1/4** randıman ile **6.453** ton zeytinyağı elde edileceği öngörölmüştür.

GAZİANTEP

Gaziantep ili genelinde meyve veren **9.105.294** adet, meyve vermeyen **1.168.649** adet zeytin ağacı olduğu; ağaç başına ortalama **6** kg zeytin hesabıyla toplam **54.632** ton zeytin tanesi elde edileceği, bunun **2.732** ton'un sofralığa, **51.900** ton'un yağlığa ayrılacağı, ortalama **1/4,5** randıman ile **11.533** ton zeytinyağı elde edileceği öngörölmüştür.

KAHRAMANMARAŞ

Kahramanmaraş ili genelinde meyve veren **1.437.572** adet, meyve vermeyen **1.282.671** adet zeytin ağacı olduğu; ağaç başına ortalama **11** kg zeytin hesabıyla toplam **15.813** ton zeytin tanesi elde edileceği, bunun **1.581** ton'un sofralığa, **14.232** ton'un yağlığa ayrılacağı, ortalama **1/4,5** randıman ile **3.163** ton zeytinyağı elde edileceği öngörölmüştür. Pandemi nedeniyle gidilemeyen bölgelerde yerelden bilgi alınmıştır.

OSMANİYE

Bölge genelinde kuraklığa ve sıcağa da bağlı olarak erken kararmalar başladığı belirtildi. Sahada zeytin zararlılarının göröldüğu bildirildi.

Osmaniye ili genelinde meyve veren **3.693.685** adet, meyve vermeyen **866.546** adet zeytin ağacı olduğu; ağaç başına ortalama **17** kg zeytin hesabıyla toplam **62.793** ton zeytin tanesi elde edileceği, bunun **21.977** ton'un sofralığa, **40.815** ton'un yağlığa ayrılacağı, ortalama **1/4,5** randıman ile **9.070** ton zeytinyağı elde edileceği öngörölmüştür.

ADANA

Bölgede yaşanan kuraklık zeytini ciddi derecede etkilemiş zeytin taneleri irileşmeden dökülmeler olmuştur.

Adana ili genelinde meyve veren **2.883.237** adet, meyve vermeyen **319.425** adet zeytin ağacı olduğu; ağaç başına ortalama **2,5** kg zeytin hesabıyla toplam **7.208** ton zeytin tanesi elde edileceği, bunun **2.162** ton'un sofralığa, **5.046** ton'un yağlığa ayrılacağı, ortalama **1/5** randıman ile **1.009** ton zeytinyağı elde edileceği öngörülmüştür.

MERSİN

Mut: Tarım ve Orman İlçe Müdürlüğü teknik personeli ve üreticilerle ilçenin birçok yeri gezildi. Bazı bölgelerde Mayıs ayında oluşan yüksek sıcaklıkların meyve tutumunu olumsuz etkilediği bilgisi alındı. İlçe genelinde rekoltenin geçen yıla yakın olacağı belirtildi. Kuraklığın etkilerinden dolayı meyve büyüklüklerinin düşük kalacağı tahmin ediliyor.

Mersin ili genelinde meyve veren **10.631.188** adet, meyve vermeyen **5.876.151** adet zeytin ağacı olduğu; ağaç başına ortalama **6** kg zeytin hesabıyla toplam **63.787** ton zeytin tanesi elde edileceği, bunun **12.757** ton'un sofralığa, **51.030** ton'un yağlığa ayrılacağı, ortalama **1/5** randıman ile **10.206** ton zeytinyağı elde edileceği öngörülmüştür.

ANTALYA

Bölgede Mayıs ayının ilk haftasında mevsim normallerin üzerinde oluşan aşırı sıcaklık etkisi ile dölleme olumsuzluklar yaşandığı ve devam eden süreçte de aşırı sıcaklık ve kuraklıktan dolayı verimin %40 oranında düştüğü belirtildi.

Zeytinlerde halkalı leke, zeytin sineği, pamuklubit, salkım güvesi hastalıkları gözükmeğdir. Bölge genelinde son yıllarda zeytinyağı fiyatlarının düşük seyretmesinden dolayı zeytin dikimlerinin de azaldı belirtildi. Bölge çiftçisinin ağırlıklı olarak tropikal ürünler (muz, mango, avakado, pepino, guava, pasiflora, misket limonu gibi) yetiştirmeye yöneldiği gözlendi.

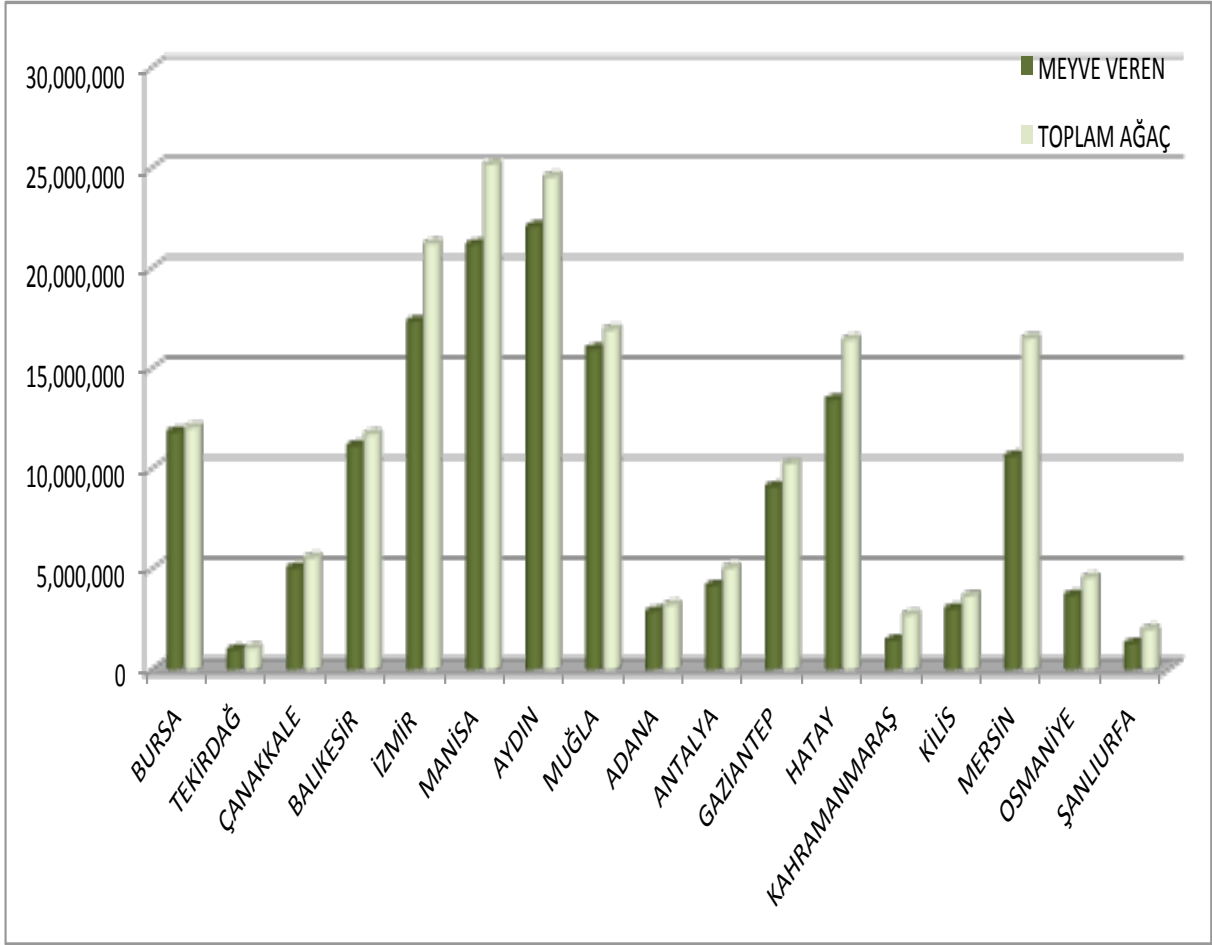
Antalya ili genelinde meyve veren **4.175.941** adet, meyve vermeyen **870.076** adet zeytin ağacı olduğu; ağaç başına ortalama **13** kg zeytin hesabıyla toplam **54.287** ton zeytin tanesi elde edileceği, bunun **10.857** ton'un sofralığa, **43.430** ton'un yağlığa ayrılacağı, ortalama **1/5** randıman ile **8.686** ton zeytinyağı elde edileceği öngörölmüşür.

SONUÇ:

Bu izlenim tespit ve önerilerimiz doğrultusunda sonuç olarak; 2020-21 üretim sezonunda Türkiye genelinde zeytin ağaç sayısı, üretilecek toplam zeytin ile sofralığa ve yağlığa ayrılacak miktar ve elde edilecek zeytinyağı rekoltelerini gösterir veriler Ek: Tablo'da sunulmuştur.

Buna göre, İzmir, Balıkesir, Tekirdağ, Çanakkale, Bursa, Manisa, Aydın, Muğla, Adana, Antalya, Gaziantep, Hatay, Kilis, Mersin, Osmaniye, Kahramanmaraş ve Şanlıurfa illerine ait tahminler, Uzman Heyetlerimizin çalışmaları ile hazırlanmıştır. Tabloda renkli bölümde yer alan ancak gidilemeyen ve üretim miktarı itibariyle ekonomik ağırlığı olmayan illerimize ait veriler ise Tarım ve Orman Bakanlığının resmi verileri esas alınarak hazırlanmıştır.

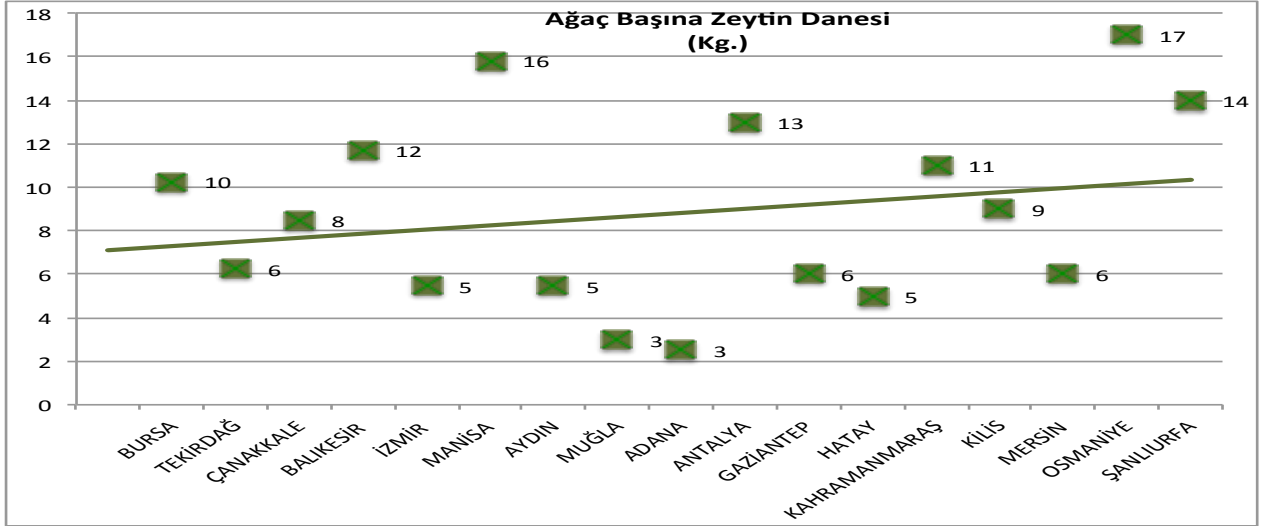
Ülkemizde zeytin yetiştirciliğinin en fazla yapıldığı 17 il mercek altına alındığında; Manisa, Aydın, İzmir, Muğla, Mersin ve Hatay 'ın sırasıyla en fazla toplam zeytin ağacına sahip olduğu ve toplam zeytin ağacının %66'sını barındırdıklarını söyleyebiliriz.

Şekil:5 Ülkemiz 2020/21 hasat yılı meyve veren ve toplam zeytin ağacı sayısı

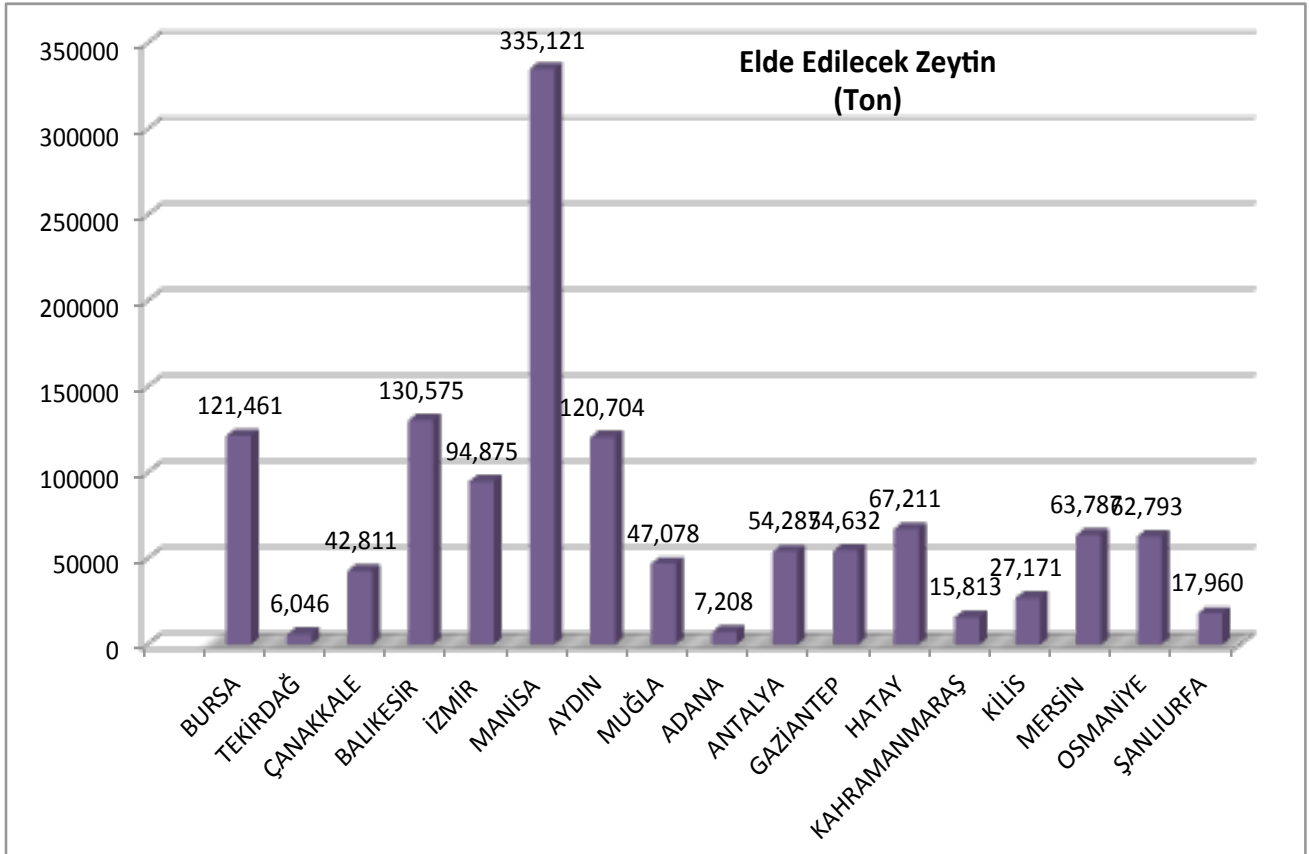
Buna göre; Tarım ve Orman Bakanlığı verilerine göre: Türkiye genelinde; toplam **159.352.393** adet meyve veren, **29.397.654** adet meyve vermeyen ağaç mevcut olduğu ve meyve veren ağaç sayısında %4,0 artış olduğu görülmektedir.

Heyetlerimizin yaptığı çalışmalar çerçevesinde; olumsuz iklim koşulları nedeniyle ağaç başına ortalama üretimin düştüğü ve **8,3** kg zeytin elde edileceği ve buna bağlı olarak toplam dane sayısının %11 azalarak **1.316.850** ton olacağı tahmin edilmektedir.

Şekil:6 Ülkemiz 2020/21 hasat yılı ağaç başına dane zeytin kg

Ülkemiz dane zeytin üretiminin %96'sı Uzman Heyetlerimizin tahmin çalışması yaptığı 17 ilimizde gerçekleşmektedir.

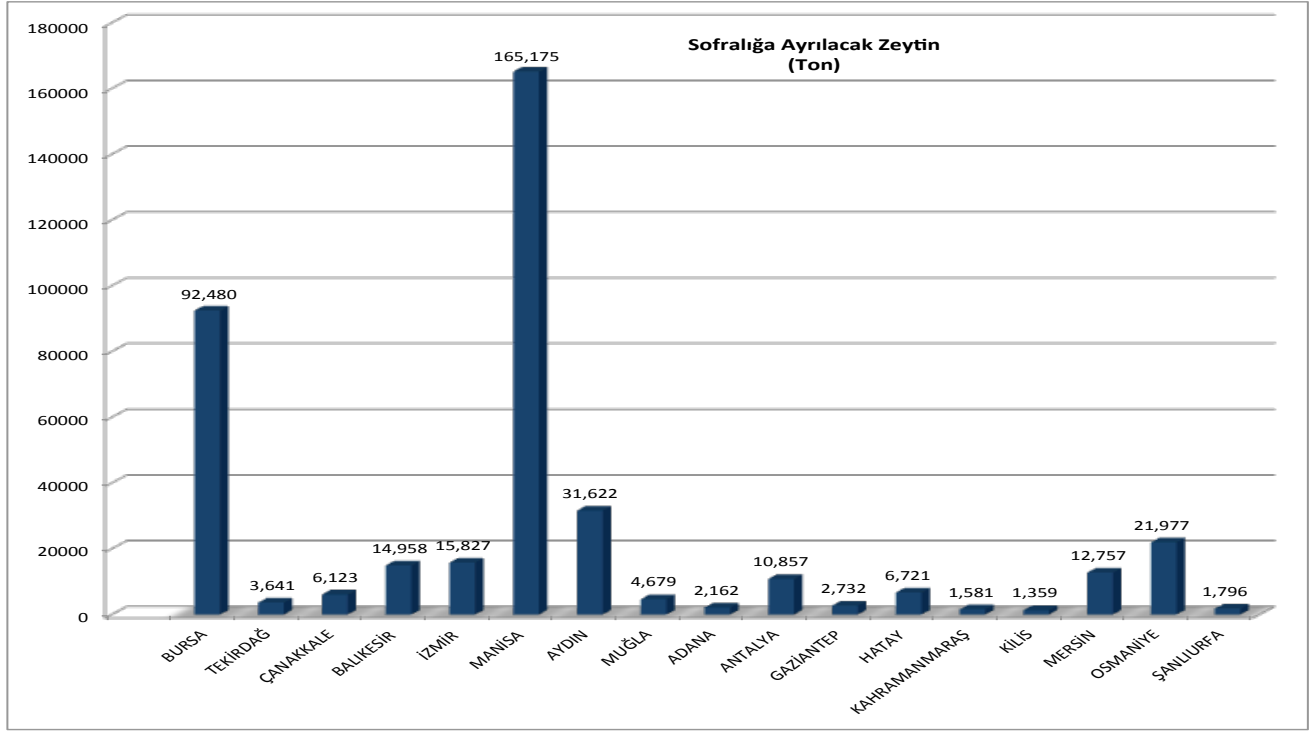

Şekil:7 Ülkemiz 2020/21 hasat yılı toplam dane zeytin

Ülkemiz sofralık zeytin üretiminde dünyanın önde gelen ilk üç ülkesinden birisi olup

üretilecek toplam sofralık zeytinin 396.000 tonu Heytlerimizin çalışma alanı kapsamında olan 5 coğrafi bölgemizdeki 17 il tarafından gerçekleştirilmektedir.

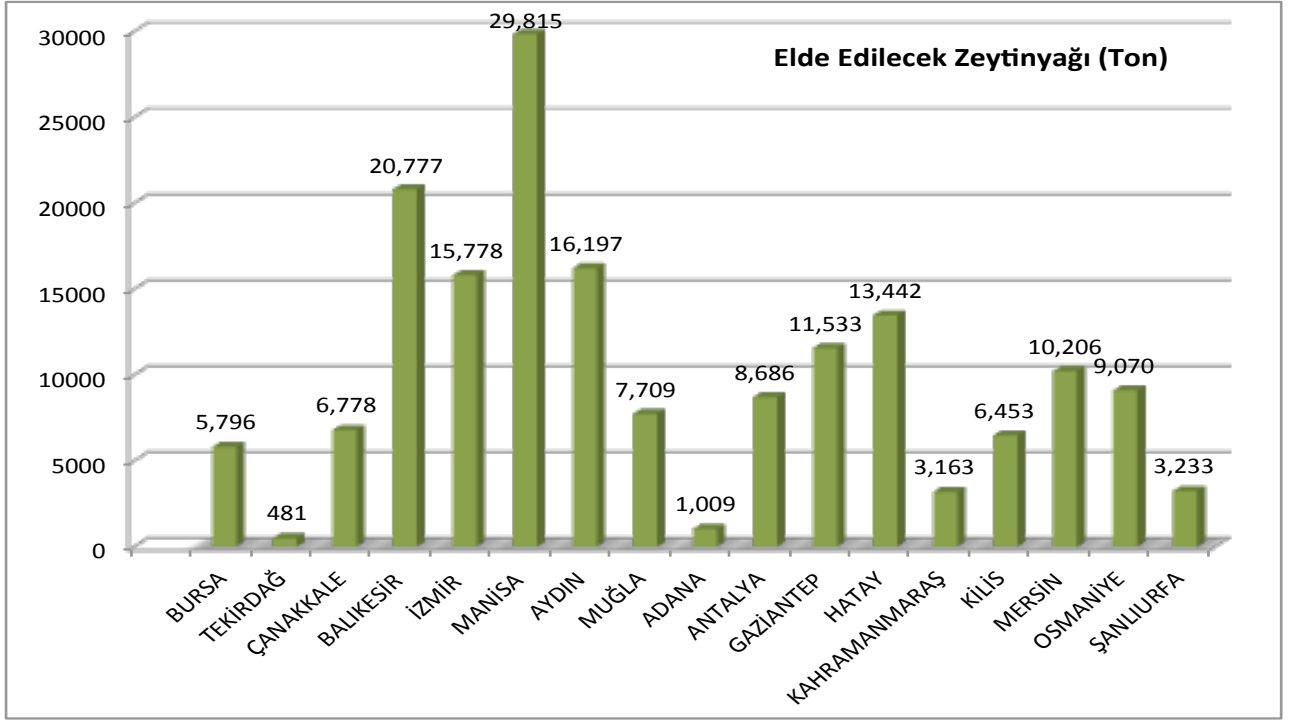
Toplam dane zeytin üretiminde ilk beş ilimiz ise sırasıyla, Manisa, Balıkesir, Bursa, Aydın ve İzmir almaktadır ve toplam üretimin %61'i üretilmektedir.

Şekil:8 Ülkemiz 2020/21 hasat yılı sofralığa ayrılacak dane zeytin

Toplam dane zeytin üretiminin **430.327** ton'unun sofralık zeytine ayrılacağı ve bu üretimin %60'ının Manisa ve Bursa illerimizde üretileceği tahmin edilmektedir.

Ancak rekolte tahmin çalışmalarının sürdürüldüğü günlerde dahil, kuraklık etkisi ile dane iriliği istenilen boyuta gelemediği, ağacın yeterli suyu alamaması gibi nedenlerle kuraklığın devam etmesi durumunda, sofralık zeytine ayrılacak miktarda azalma olacağı, bu gibi danelerin yağlık olarak değerlendirileceği öngörülmektedir.

Şekil:9 Ülkemiz 2020/2 hasat yılı zeytinyağı rekoltesi

Toplam dane üretiminin %66'sı olan **866.524** ton'unun yağlığa ayrılacağı bundan da ortalama **1/5,1** randıman ve %20 azalma ile **172.813** ton zeytinyağı elde edileceği tahmin edilmektedir.

Ülkemiz zeytinyağı üretiminin % 98'i Heyetlerimizin çalışma yaptığı illerde üretilirken, en fazla zeytinyağı üretilen ilk beş ilimiz, sırasıyla Manisa, Balıkesir, Aydın, İzmir ve Hatay olmakta ve toplam üretimin %56'sını üretecekleri tahmin edilmektedir.

Ancak 2020/21 hasat yılının yaz ve sonbahar aylarının çok kurak geçmesi nedeni ile zeytin ağacının yeterli beslenememesi, yağlanmanın tam oluşmaması gibi nedenlerle, kuraklığın devam etmesi durumunda randımanda ve dane zeytin tonajında azalma olabileceği ve tahmin edilen zeytinyağı miktarında azalma olabileceği öngörülmektedir.

UZZK TÜRKİYE 2020/2021 SEZONU ZEYTİN VE ZEYTİNYAĞI REKOLTE TAHMİNİ

İLLER	AĞAÇ SAYISI		Ağaç Başına Zeytin Danesi (Kg.)	Elde Edilecek Zeytin (Ton)	Yemekliğe Ayrılacak Zeytin (Ton)	Yağlığa Ayrılacak Zeytin (Ton)	Elde Edilecek Zeytinyağı (Ton)	1 Kg. Zeytinyağı İçin Zeytin Danesi (Kg)
	Meyve Veren	Meyve Vermeyen						
BURSA	11.835.963	220.232	10,3	121.461	92.480	28.981	5.796	5,0
TEKİRDAĞ	968.654	76.737	6,2	6.046	3.641	2.405	481	5,0
ÇANAKKALE	5.049.356	508.976	8,5	42.811	6.123	36.689	6.778	5,4
BALIKESİR	11.156.055	571.645	11,7	130.575	14.958	115.617	20.777	5,6
İZMİR	17.364.343	3.866.973	5,5	94.875	15.827	79.048	15.778	5,0
MANİSA	21.194.661	3.989.444	15,8	335.121	165.175	169.946	29.815	5,7
AYDIN	22.092.794	2.468.514	5,5	120.704	31.622	89.082	16.197	5,5
MUĞLA	15.986.754	951.639	2,9	47.078	4.679	42.399	7.709	5,5
ADANA	2.883.237	319.425	2,5	7.208	2.162	5.046	1.009	5,0
ANTALYA	4.175.941	870.076	13,0	54.287	10.857	43.430	8.686	5,0
GAZİANTEP	9.105.294	1.168.649	6,0	54.632	2.732	51.900	11.533	4,5
HATAY	13.442.136	2.999.011	5,0	67.211	6.721	60.490	13.442	4,5
KAHRAMANMARAŞ	1.437.572	1.282.671	11,0	15.813	1.581	14.232	3.163	4,5
KİLİS	3.019.011	640.051	9,0	27.171	1.359	25.813	6.453	4,0
MERSİN	10.631.188	5.876.151	6,0	63.787	12.757	51.030	10.206	5,0
OSMANİYE	3.693.685	866.546	17,0	62.793	21.977	40.815	9.070	4,5
ŞANLIURFA	1.282.833	697.617	14,0	17.960	1.796	16.164	3.233	5,0
ADİYAMAN *	465.850	568.190	10,0	4.658,4	1.054,9	3.603,5	720,7	5,0
ARTVİN*	18.869	5.731	12,4	233,8	187	47	9	5,0
BARTIN*	400	2.222	5,0	2,0	2,0	0,0	0,0	0,0
BİLECİK*	270.291	51.920	11,2	3.020,3	3.020,3	0,0	0,0	0,0
BURDUR*	74.260	22.476	6,4	477,3	380,7	96,6	19,3	5,0
DENİZLİ*	1.246.712	674.062	12,3	15.335,4	8.552,4	6.783	1.356,6	5,0
DİYARBAKIR*	4.580	2.856	4,0	18,3	0,0	18,3	3,7	5,0
ESKİŞEHİR*	33.200	38.520	11,5	380,2	347,7	32,5	6,5	5,0
ISPARTA*	16.490	8.255	23,1	380,4	228,9	151,5	30,3	5,0
KARAMAN*	319.470	174.227	10,1	3.225,9	2.437,9	788,0	157,6	5,0
KASTAMONU*	7.260	922	2,8	20,6	20,6	0,0	0,0	0,0
KOCAELİ*	28.987	4.185	12,5	361,3	355,8	5,5	1,1	5,0
MARDİN *	299.828	150.934	21,0	6.306,1	5.851,1	455	91,0	5,0
ORDU*	1.245	553	3,7	4,6	4,6	0,0	0,0	0,0
SAKARYA*	347.219	41.836	7,1	2.472,2	1.237,2	1.235	247,0	5,0
SAMSUN*	11.302	5.920	5,5	61,6	61,6	0,0	0,0	0,0
SİNOP*	34.374	5.177	10,2	350,0	350,0	0,0	0,0	0,0
ŞIRNAK*	23.880	131.835	9,1	217,5	28,1	189,4	37,9	5,0
TOKAT*	1.350	1.950	4,0	5,4	5,4	0,0	0,0	0,0
TRABZON*	58.582	8.540	10,1	588,9	588,9	0,0	0,0	0,0
UŞAK*	1.575	21.145	11,0	17,4	12,8	4,6	0,9	5,0
YALOVA*	767.117	101.841	12,0	9.179,2	9.150,1	29,1	4,9	6,0
ZONGULDAK*	75	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
TOPLAM	159.352.393	29.397.654	8,3	1.316.850	430.327	866.524	172.813	5,1

*:Tarım ve Orman Bakanlığının resmi verileri

Tablo:6 2020/21 hasat yılı Türkiye zeytin, zeytinyağı rekoltesi